

ההתמודדות
עם נגע
הסמים
בשירות
בתי הסוהר

ס.צ. מכורה, נקיה 3 שנים, בת למשפחה בת 9 נפשות, נולדה ב-1967. כשהייתה בת 12 נפטר אבי המשפחה וס. שהייתה חשופה להתעללות פיזית ומינית מצד אחיה עזבה את הבית. היא הועברה למוסדות שונים ומשם למשפחה אומנת. שם הועסקה על ידי "הורים" בוגות. תקופה קצרה לאחר מכן הכירה גבר שהפך לסרסור שלה למשך שמונה שנים. בגיל 20, נשפטה לראשונה למאסר בגין שוד ונסיון לרצח. פחות משנה לאחר השחרור נשפטה שנית והפעם ל-6 שנים. ס.צ. היתה אסירה קשה ופראית ונענשה לעתים קרובות, שהתה משכי זמן ארוכים בבידוד ולעתים אף בכבילה.

"הגעתי מפוחדת, מבוהלת, מהפחד הפכתי למפלצת. התנהגתי כמו מופרעת".

במטרה לזכות בהפחתת שלישי מתקופת המאסר הסכימה ס.צ. לעבור תהליך גמילה. היא החזיקה מעמד שבועיים וברחה. זמן קצר לאחר מכן

החברר לה שהיא בהריון. או כבר היתה משתמשת בכדה. היא נישאה לאבי בתה כדי שתוכל לגדל את ילדתה. הילדה נולדה מכורה, כשנרפאה נלקחה לאימוץ.

"לא היה לנו כוח להילחם, הכל היה כל כך קשה, מה שרציתי זה למות בעצם".

בינתיים גם הסתבכה בשוד ונשפטה ל-9 שנים. הפעם היא הגיעה כשהיא שבר כלי. ואז, בשאול תחתיות, הושיטו לה יד. מנהלת נווה תרצה לקחה את ס.צ. כפרויקט אישי. היא החלה לקבל אדולן כשלב ראשון בגמילה הפיסית והועברה לאגף נקיים ומשם למחלקה הטיפולית. היו לה נפילות. הרבה נפילות. אבל הצוות המטפל לא הרפה ממנה. באותה תקופה בעלה נרצח וחודשים ספורים אחר כך נפטר אחיה המתעלל.

"הרגשתי שנסגר מעגל. קיבלתי המון תמיכה והרגשתי רע כי שיקרתי את כולם. ואז הפסקתי להשתמש".

התהליך היה קשה מנשוא ואיטי. בדרך הושטו לה הרבה ידיים, הצוות הטיפולי בשב"ס, שירותי הרווחה העירוניים כמו גם מקומות עבודה פרטיים שידעו את העבר שלה ובכל זאת נתנו בה אמון. היום ס.צ. בת 33. כבר שלוש שנים נקיה מסמים. היא נישאה בשנית ובהריון עם תאומים. היא עדיין נעזרת בשרותים הקהילתיים ומגדירה את עצמה מכורה, אבל היא כבר לא מפחדת.

מבוא

בעיית הסמים שהחריפה מאוד בשנים האחרונות בארץ, הפכה לאחת מהתופעות החברתיות והאנושיות הקשות ביותר בחברה הישראלית ככלל ובכתי הסוהר בפרט. מאחר ותהליך ההדרדרות גורר בעקבותיו בהכרח עבריינות - הן בעקבות עבירות למימון הצריכה האישית והן בעקבות סחר בסמים - משמשים בתי הסוהר תחנות מעבר ושהייה קבועות, לרוב חוזרות ונשנות, של כל המכורים הכבדים בישראל. שירות בתי הסוהר, שהינו חלק בלתי נפרד מהתשתית החברתית-לאומית של מדינת ישראל רואה עצמו מחויב לקחת חלק במאמץ הלאומי במאבק בסמים. מאחר והנסיון המצטבר מוכיח חד-משמעית שאי אפשר להוציא אסיר ממעגל הפשע לפני שהוא יוצא ממעגל הסמים - קובעת מדיניות השב"ס שיש לנצל את תקופת המאסר כדי לגמול ולשקם אסירים מכורים ולאפשר להם, לאחר שחרורם, תהליך קליטה מוצלח בקהילה והפחתת מספר המאסרים החוזרים.

69% מאסירי ועצורי שב"ס משתמשים בסמים ברמות שונות כ-340 אסירים מטופלים במחלקות גמילה ושיקום (מג"ש) כ-1,900 אסירים מאכלסים את אגפי "נקיים מסמים" (נ"ס) 13% מהאסירים שפוטים בנין עבירות סמים, 29% נוספים שפוטים בנין עבירות רכוש הקשורות בסמים.